De electriciteit; of Pefroen, met het schaeps-hoofd. Ge-electriseerd

Albertus Frese en Christiaan Schaaf

bron
Albertus Frese en Christiaan Schaaf, *De electriciteit; of Pefroen, met het schaeps-hoofd. Ge-electriseerd*. [Ars superat fortunam], z.p. 1746

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/fres003pefr01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

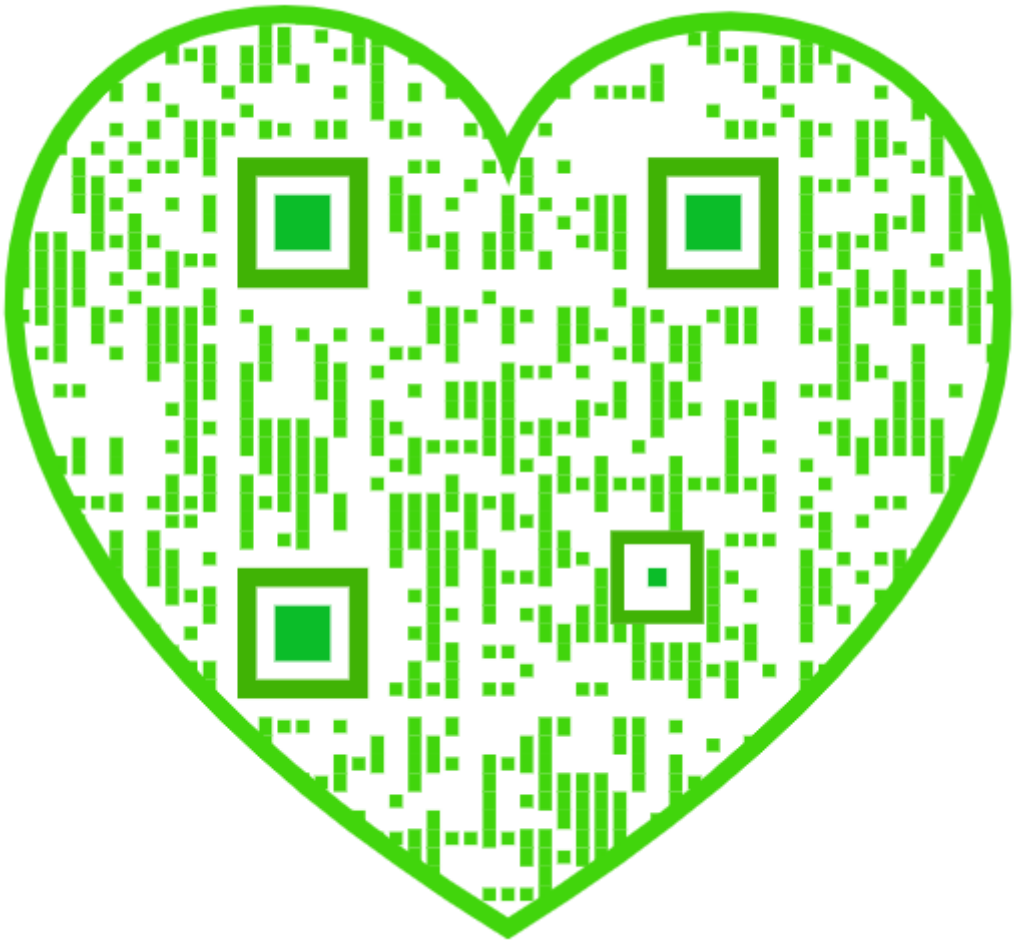

Voorbericht.

Wat gerught een *Nieuwe uitvinding*, de ELECTRICITEIT, zo hier, in de voornaemste steden van *Neder*-als elders, in die van *Hoog-Duitschland*, by Kundigen en Onkundigen verwekt heeft, is bereits meer dan genoeg bekent.

Vaderlandsche Natuur-wyzen ter eener, en Inlandsche Dwazen ter andere zyde; onophoudelyk-behebt met eene gelyke Land-ziekte, als daer is: de onder deeze Lucht-streek geweldig heerschende Nieuws-gierigheit, die hen in 't algemeen aen-

gebooren is, kunnen geen meerder vlyt noch grooter moete aanvaerden dan zy, zints eenigen tyd herwaerds, hebben aengewend en gedaen, tot onderzoekinge en beproevinge der zo gememde ELECTRICITEIT, ten dien einde werkstellig makende een Chaos van *Electrische Werk-tuigen*.

Glas-blazers, Drajers en *Timmerlieden*, (wel de voornaamste Arbeidslieden daar toe behorend,) word naulyks verpozinge in hunnen arbeid daar aan gegunt: zy moeten dach en nacht aan elkander knoopen, om maer zo veele *Glaze-bollen, Raderen* en *Schyven, Stylen* en *Planken*, te blazen, te drajen, en te hakken, als de *Glas- oven* in-de *Bytel* uit- en de *Byl* voor-kan houden.

Hoe hoog nu ook de ELECTRICITEIT in de *Geneeskunde* mag opgeveizeld worden, zo is het echter

buiten alle geschil: dat alle derzelver byzondere Beproevingen volkomen kragt- en vrugtloos zullen zyn en blyven, in opzichtevan dat vuur wegtehaelen, het welk eene overgerfde Nieuwsgierigheit telkens ontsteekt en brandende maekt.

Wy zullen over derzelver uitwerkingen in 't algemeen ons niet verder in laten.

P E F R O E N , zo wel als zyn Schaeps-hooft (wat behoeven wy Hoog-geleerde getuigen?) word *Ge-electriseerd* op aenraden van zekeren *Ouwekennis* (een hedendaegsch gebruik waerlyk dat meenig een uit zyn goedt helpt!) deeze veld zyn oordeel als een Leek by de *Electrische faculteit*; en blyft endelyk alzo wys, als alle zyne *ge-Electriseerde* Medemakkers, in 't begin van twyffelachtige waerneemingen, in het midden

van ongegronde gissingen, en in he{?} einde van onzekere besluiten.

Dusdanig laten wy hem, in een nedrig pakje, ten Toneele verschynen; en schoon eenige hem daer over mogten begrynzen: hy, *ge-Electriseerd* zynde, blyft geduurig en onwankelbaer, op de hoogte van koel en gematigd staen; niet minder in-schiklykheid hebbende dan andere *ge-Electriseerdens*.

Dat hy aldus, volgens de Hedendaegsche wyze, *ge-Electriseerd*, zal voldoen, aen eenige, en mishagen aen andere, is buiten twyffel: geene, die hem voorheenen op den *Amsteldamschen Schouburgh* gekent hebben, zullen hem in den *Haegh*, van Ouwekennis- wegen, noch wel eenige geringe huisvestinge gunnen, voor weinig tyds;

schoon deeze hem met een wangunstig oog van ter zyden zullen beglimpen, voor altoos.

Vaert wel.

A.F.

Vertooners.

R I T S A E R T .
O T J E , *Knecht van Ritsaert*.
O U W E K E N N I S , *Hospes*.
P E F R O E N .
L Y S J E , *Vrouw van Pefroen*.
K R A T S E N S T E I N , *een Duitscher*.

Het Toneel ver beeld een Kamer in het Huis van Ouwekennis tot 's Gravenhage.

De geschiedenis van het Klugtspel begind des 's Avonds om zeven uuren; en eindigd in den tyd waer in dezelve kan vertoond worden.

De electriciteit; of Pefroen met het schaaps-hoofd *ge-electriseerd*. Klugt-spel.

Eerste toneel.

RITSAERT, OTJE.

RITSAERT.
Wel, Ot, ik dagt het niet, van daeg,
Zo laat te komen in den Haeg.

OTJE.
Door al dat pleistren, dikwils stallen,
Is ons den Avond overvallen.
Ik zei wel: dat gy bier niet vroeg
Zou komen; maar 't was, tyds genoeg!

Dat tyds-genoeg behoorde nimmer
Gehoort te worden! daer 's niet slimmer,
't Geen iemand zo bedriegt, als dat.

R I T S A E R T .
Hoe, *Ot*, moraliseerje wat?

O T J E .
Mogt ik, voor u Moraliseeren!
Ik zou je een ander Leeven leeren;
Want, zo ik 't zeggen mag, Myn heer,
Je speelt den Snoeshaen al te zeer!
Waar of je zult, in 't ent, belanden,
Als 't eens O, P, op is? jou handen
Staan niet tot werken regte voort.
En daer uw Oom is pas de moort
Gestooken, strekt de gantsche Erfnis
Van hem, aen jou, maer tot verderfnis:
Want, in de plaets van goet gebruik,
Passeert die keelgat, maag en buik
Etcetera; tot dat ten lesten
Niet anders is als stank ten besten.

R I T S A E R T .
Heb jy gedaen? zo rade ik, dat
Jy nooit dien Text herhaeld.

O T J E .
fiat!
Wy zullen uw beveelen pryzen;
En doen gelyk de Heeren wyzen.

R I T S A E R T .
Zwyg!

O T J E .
'K zal.

R I T S A E R T .
Ot!... Ot!...

O T J E .
Ik zwyg! Myn heer.

R I T S A E R T .
Spreek!

O T J E .
'k Zal het doen, wat wilje meer?

R I T S A E R T .
Ik mag op u zo ligt niet kyven!
Maer Ot, of Lysje ook uit myn schryven
Verstaen heeft, als dat ik hier
Zou wagten?

O T J E .
Vrees jy niet een sier!
Zy kan jou schrift wel duidlyk lezen.

R I T S A E R T .
Dan zou zy hier al moeten wezen.
Laet zien...

Hy ziet op zyn Horologie.

't Is nog geen hallef-agt

O T J E .
Maer blyft zy hier ook dezen nagt,
Om zig te doen *Electriseeren*
Van jou?

R I T S A E R T .
ô Fielt! zy blyft logeeren
By Grietje Schaeps hooft, daer zy thans
Te huis legt; die haer eigen Mans-
Broers- Weduwe is, 'k heb haer van zaken,
Te spreeken, die ons beide raken;
Waer na zy weêr tot Grietje keerd.

O T J E .
Ja!... als zy is *ge-Electriseerd*.

R I T S A E R T .
Dat raekt jou niet! 't kon wel gebeuren,

O T J E .
Wat zou Pefroen een keel op-scheuren,
Als hem dat eens ter ooren kwam,
'k Wed, dat hy haest van Amsterdam

Zou koomen, om zyn Wyf te halen;
Maer hoe hy haer dat zou betalen
Dat laet ik daer; doch ik vertrouw
Als dat hy haer wel plakken zou.
Pefroen liet zich niet meer begekken,
En 't Varken na den Haeg vertrekken,
So dikwils als het lust, quansuis:
Om Grietje Zus, alleenig thuis,
Niet doende, als nacht en dag te kreunen,
Wat in haer ziekte t'ondersteunen;
Want Griet is al zo wel doortrapt
Als Lysje.

R i t s a e r t .
Wat of jy al snapt!
Hoe hebje dat zo naau vernoomen?

O T J E .
Zelf: dat zy, onder de Uileboomen,
Heeft een groot- Juffers-Logement,
Daer ook veel Heeren zyn gewent
Te koomen. 'k Heb ook horen zeggen:
Als dat je daer pleeg thuis te leggen,
Zo dikwils, als je maer alleen,
Te paerd, zyt na den Haeg gerêen,
En my hebt te Amsterdam gelaten.

R I T S A E R T .
Ei! hou eens op daer van te praten.

O T J E .
De waerheid word zo nôo gezegt!

R I T S A E R T .
Loop eens na 't Valk - huis; laet de knegt,
Myn Jas en Mantel-zak, u geven,
Die op de Chaise zyn gebleven;
En roep den Hospes binnen.

O T J E .
goet.

R I T S A E R T .
Maek dat ik niet lang wagten moet.

Tweede toneel.

O U W E K E N N I S , R I T S A E R T .

O U W E K E N N I S .
Wat is 'er van Mynheers begeren?

R I T S A E R T .
Kan ik hier, met myn knecht, logeren
Voor deze Nacht?

O U W E K E N N I S .
ô Ja! Mynheer.
Al Was 't voor hondert en nog meer.

R I T S A E R T .
Nieuwsgierigheid heeft my gedreven,
Dat ik my herwaerds heb begeven,
Om de *ELECTRICITEIT* te zien.

O U W E K E N N I S .
Dit Huis is, dagelyks, vol van Liên,
Zo klein en groot, om eens te aanschouwen,
Hoe elk, die wil, hier vuur kan spouwen
Gelyk een Vuurberg, dat het kraekt.
Indien men slegts word aengeraekt,
Zo ziet men: dat uit Menschen handen
De Vonken vliegen, dat ze branden,
Als vuur geslagen uit een steen.

R I T S A E R T .
'k Beken, die kunst is ongemeen
Gevordert in desselfs ontdekking.

O U W E K E N N I S .
‘My dunkt, hy heeft al veel betrekking
Op Ritsaert!...’

R I T S A E R T .
'k Spoeide my te meer:
Nadien ik toch, eens gints en weêr,

Van Amsterdam...

O U W E K E N N I S.
‘Hy is 't!...

R I T S A E R T.
Om zaken
Van aenbelang, een Reis moest maken.

O U W E K E N N I S.
‘'k Zal niet ontdekken, wie ik ben.

R I T S A E R T.
‘Ik twyffel, of ik hem niet ken?
Zyn wezen kwam my meer te vooren!’
Gy zyt niet in den Haeg gebooren
Heer Hospes?

O U W E K E N N I S.
Neen Myn heer! ‘'k ben al
Verraên! wat of ik zeggen zal? ...’
Laat gy u ook *Electiseeren?* ...

R I T S A E R T.
Dat weet ik niet.

O U W E K E N N I S.
Veel groote Heeren
Zyn hier, al langer dan een uur

Of drie geweest; 't schynt, of zy, 't vuur
Dat zy by hun in 't Lighaem dragen,
Begeeren, om daar uit te jagen.
Ik zal, met uw verlof! eens gaen
Verneemen, of het is gedaen.

Derde toneel,

R I T S A E R T .
't **I**s Ouwekennis wis! hy leek 'er
Wel duidlyk na; hy is het zeker!
Hoe! hy is Hospes? neen: dat kan
Niet zyn; maer waerom gaf hy dan
Geen antwoord? 't zou een klugt vertoonen,
Dat Ouwekennis hier zou woonen;
't Zou kunnen wezen: want, 't is waer,
Ik heb hem in geen zeven jaer
Gezien, 't is mogelyk: als het juist was,
Dat hy van Amsterdam verhuist was,
Alwaer hy, in Pefroen zyn buurt
Ook Tapt', en Kamers heeft verhuurt;
Die Neering is daer licht verloopen,
Dat hy is na den Haeg gekroopen,
Met pak en zak, om Logement
Alhier te houden; 't is een Vent,
Die immers over al geweest' is,
En vol uitvinding en vol geest' is:
Ik zal het nooit vergeten, toen
Hy gaf een wortel, aen Pefroen,
Die beter knelde dan een stok-slag:
Taesse! Roussi! ...

Vierde toneel.

OUWEKENNIS, RITSAERT.

OUWEKENNIS.
Preçies met 't klok-slag
Van achten, gaen de Heeren heen:
Dan wagt de Duitscher ieder een
Als vooren, en dat blyft zo duuren,
Tot dat de klok slaat negen uuren;
Dan is het tap toe.

RITSAERT.
Geef me een pyp!
'k Zal vast eens rooken.

Vyfde toneel.

RITSAERT.
Na 'k begryp:
Zo is myn wezen hem vergeeten;
Ten minsten schynt hy niet te weeten
Dat ik die geen ben, dien hy eer
Zoo fraei betrok... daer is hy weêr.

Sesde toneel.

OUWEKENNIS, RITSAERT.

OUWEKENNIS.
Myn heer, hier is Tabak en pypen;
Daer staet het vuur.

RITSAERT ***ziende op zyn horologie.***
‘'t Is haest op 't nypen,
Dat zy moet koomen.’

OUWEKENNIS.
‘'t Word hoog tyd,
Dat ik hem eens ontdek ...’

RITSAERT.
ô Spyt!
Daer valt myn pyp aen duizend stukken.

OUWEKENNIS.
‘Zo 'k langer wagt zul 't hier niet lukken.

Sevende toneel.

OTJE, OUWEKENNIS, RITSAERT.

OTJE.
Daer leid de Jas en Mantel-zak!

Ik zweet, warentig! van dat pak;
't Is zwaerder, als men zou, gelooven.

O U W E K E N N I S , ***tegens Otje.***
Ik zal het strak, voor jou, wel boven
Doen brengen.

tegens Ritsaert.

Zo 't u blieft, Myn heer,
Wil jy eens mêe gaen, heen en wêer,
In gintse kamer? 'k heb jou zaken
Van aenbelang bekent te maken.

R I T S A E R T .
Heel gaerne! Hospes. ‘Ot! pas jy
Op Lysje ...’

O T J E .
'k Zal.

Achtste toneel

O T J E .
Vertrek maer vry:
Dan kan ik ook een frissen stoppen.
Hoe! hoor ik aen de deur niet kloppen?
ô Ja! 't is Lysje ...

Negende toneel.

PEFROEN, OTJE.

OTJE.
't **I**s *Pefroen*!
'k Bezwyk!... wat koomt die Vent hier doen?
't Is wis een geeft! ja wel, 'k wil zweeren:
Het spookt hier door 't Electriseeren?
Dit Huis koomt my heel angstig voor.
Hy waerd voorzeker! ...

PEFROEN.
Jongkman! hoor!

OTJE.
'k Ben Doof goe vriend.

PEFROEN.
Ik meen: ik kenje...

OTJE.
'k Versta je niet. Spreek op! wie benje?
Een Eunyer; of een Tovenaer?
Blyf van myn kleeren! dat is raer.
Of zoek je met my weg te vliegen?
Blyf staen! je moest my niet bedriegen.

PEFROEN.
Ik ben Pefroen, gelyk je ziet.

O T J E .
'k Ben steke blind! en zie jou niet.

P E F R O E N .
Daer is myn hand.

O T J E .
Ei! hebje kneepen?
Je woud my door de schorsteen sleepen!
Wat bliefje vriend! 'k heb geen gevoel.

P E F R O E N .
Gaet ook eens zitten, op die stoel,
'k Heb hooft-pyn, kon ik iets gebruiken,
Heb jy geen Snuifje?

O T J E .
Ik kan niet ruiken,
Door myn verkoudheid.

P E F R O E N .
Lust je Drop?
Daar is een stukje, eet dat op.

O T J E .
Ja Dievesmeer! zou ik dat proeven?
Ik heb geen smaek! 't zal niet behoeven.

P E F R O E N .
Pasjensi! ‘'k moet eens binnen gaen
Vernemen wie hy is.’

Tiende toneel.

O T J E .
Kom aen!
't Is tyd, te pakken onze Biezen,
Eer dat wy langer tyd verliezen,
En ons Pefroen niet wêer betrapt;
Maer ligt dat wy al zyn beklapt.

Elfde toneel.

R I T S A E R T , O T J E .

R I T S A E R T .
Is Lysje noch niet hier gekoomen?

O T J E .
'Jy meugd wel van de wortel droomen,
Taesse Roussi! ... ik vrees voor jou!'

R I T S A E R T .
Wat mompel jy?

O T J E .
Myn heer, ik zou,
Was ik als jy, van hier vertrekken,
Hoe eer hoe liever, zonder gekken,
't Is hier niet pluis! Pefroen zyn geest
Is noch zo daedlyk hier geweest,

Die met my, 'k zeg jou, 't is geen logen!
Ter Schoorsteen haest was uit gevlogen,
Zo ik zyn hand had aen-geraekt.

R I T S A E R T .
't Is of jejou noch angstig maekt.

O T J E .
Gewis! of vreesje dan geen schennis?

R I T S A E R T .
'k Ben al te wel van Ouwekennis
Berigt, hoe hier de zaken staen.
Jy moet eens ras na Lysje gaen;
Maer laet dat goed hier zo niet leggen.
Kom, volg my, 'k zal het jou wel zeggen.

Twaalfde toneel.

OTJE, ***de Jas en Mantelzak opnemende.***
't **I**s of de wind is heel verdraeid!
Het werk dat schynt hier gantsch bekaeid.
Wat duiker is daer voor gestommel?

Dertiende toneel.

P E F R O E N , O T J E .

P E F R O E N .
Ot! Ot!

O T J E .
‘Waer berg ik my? daer is de Drommel
Weeröm; hy kent my.’

P E F R O E N .
Hoor eens, Ot!

O T J E .
Ik groet jou Geesje.

Veertiende toneel.

P E F R O E N .
'k **L**oof, hy spot
Wat met my! laet die knegt maer dwalen;
Zyn Meester, zal daer voor betalen,
Die my niet meer bekroonen zal.
De Muis, is eindelyk in de val,
Die aen myn kaes heeft staeg geknabbelt.

Vyftiende toneel.

OUWEKENNIS, PEFROEN.

O U W E K E N N I S .
'k **H**eb jou geen praetjes voor gerabbelt!
Wat dunkje nou?

P E F R O E N .
Je hebt 'et recht,

O U W E K E N N I S .
Hy kwam hier flusjes met zyn Knecht,
En vroeg; of hy hier kon logeeren.
Om zich te doen *Electriseeren?*

P E F R O E N .
Die Hoofsche tael versta ik niet.

O U W E K E N N I S .
Dat 's iets, dat hier in Huis geschied,
En dat gy noch niet hebt vernoomen.

P E F R O E N .
'k Ben om geen Eledries gekoomen,
Gelyk je weet; maer dat ik haer
Eens mag betrappen by malkaêr.
En Griet zal ik zoo wel betaelen
Dat zy myn Wyf nooit in zal haelen.

O U W E K E N N I S .
Zo ik met raed u helpen mag,
Ik meen, dat ik op deezen dag
Hoe laet het is, noch zo te maken,
Dat alles, wat gy aen zult raken,
In vuur verändert.

P E F R O E N .
Vuur! dat brand?

O U W E K E N N I S .
Ja vuur! als vuur is.

P E F R O E N .
Daer 's myn hand
Zo gy 't niet doet! ... maer, ouwe ‘Buurman,
Ik heb geen Lyf dat tegen 't vuur ‘kan
Als ik in brand vlieg ben ik dood.

O U W E K E N N I S .
Jy zult niet branden! vrees geen nood:
Het vuur, dat uitje Lyf zal koomen,
Behoef je zelf niet voor te schroomen;
Maer die je wat te na verkeert,
Die word, gelyk tot Asch, verteert.

P E F R O E N .
Gantsch bloed! dat zal verschrik'lyk wezen!
‘Jy, Ritsaerd! meugd voor zeker vreezen:
Dat jy, met een verschroeide Huit,
Van avond noch, na bed toe bruid.’
Ik zal myn zelf nu niet meer kwellen.
Maer, kan ik eerst een Brief bestellen
Na Portugael? .... 'k voel, dat jou raet
Is voor hartlyvigheid niet kwaet.

Sestiende toneel.

O U W E K E N N I S .
Om Ritsaerd hier uit 't huis te jagen,

Met wat Chineesche wortel-slagen:
Dat was den Eisch wel van Pefroen;
Maer dat zou my geen voordeel doen.
Een Hospes moet zyn Gasten hand'len
Zodanig: dat zy nimmer wand'len
Voor by zyn Deur. En Ritsaert teld
Al milder dan Pefroen het geld.
'k Weet, hoe hy te Amsterdam verkeerd, ‘heeft:
Daer hy tot mynent veel verteerd ‘heeft.
En, is Pefroen, op nieuws, zo dwaes,
Dat hy zyn Wyf, zo fraei, den baes
Laet speelen, Ik kan nooit beletten,
Als zy hem hoorens op wil zetten.

Seventiende toneel.

LYSJE, OUWEKENNIS.

LYSJE.
Dag Ouwekennis! waer 's myn Man?

OUWEKENNIS.
Hoe koom jy hier?

LYSJE.
'K heb, Otje van
Heer Ritsaert, onder weg gesprooken,
Ik weet al wat 'er is beslooten
Met jou en Ritsaert, toen Pefroen
Zich onverwagt hier op kwam doen.

O U W E K E N N I S .
Nau was Heer Ritsaert hier gekoomen
Dees avond, of wie zou het droomen?
Jou Man, hier zoekend Logement,
Word van my; ik van hem, gekend.
Wy stonden beiderzydsch verslagen,
Daer wy elkand'ren weder zagen,
Na langen tyd, zo onverwagt!
Ik vroeg; wat of hem herwaerd bragt?
Zyn antwoord was: om uwent wegen
Had hy de Reis in 't hoofd gekregen,
Daar op begon; hy over jou
Te klagen. Weetje wat? ik zou,
(Wil jy om geen vergifnis smeeken)
Hem echter Beterschap verspreeken.
Want, Lysje! tusschen ons gezeid!...
Wy weeten jou gemeenzaemheid
Met Ritsaert; daer Pefroen zyn voorhoofd
Gestaeg om kroud! 't is ongeoorloofd,
Voor een getrouwde Vrouw, als dat
Zy met een ander tyd op 't pad.

L Y S J E .
Je betert, op jou ouwe dagen:
Voorheenen durfde jy 't wel wagen,
Toen jy me naulyks liet met rust,
Op dat ik zou voldoen jou lust;
Het koomt je nog wel in gedagten:
Hoe 'k jou onthaelde met veragten.

O U W E K E N N I S .
Das 's waer: 'k beging, na myn onthoud,
Een meer dan schandelyke fout,

Waer van ik walg! maer ik zal maken,
Dat jy weêr by jou Man zult raken
In goed vertrouwen. mits, dat jy
Myn Raed wilt volgen; denk dat vry.

LYSJE.
Maer hoe zul jy 't met Ritsaert stellen?

OUWEKENNIS.
Wil daer jou zelf nu niet by kwellen,
Daer koomt jou Man. Verschuil zo lang
In deeze kamer.

Achtiende toneel.

PEFROEN, OUWEKENNIS.

PEFROEN.
Och! die gang
Verlicht my!

OUWEKENNIS.
Het *Electriseeren*
Zal u verlichten, wil ik zweeren!
Dat jy zult zyn gelyk een pluim.

PEFROEN.
Myn Borst die is niet al te ruim,
En kan die de Eledries geneezen?

O U W E K E N N I S.
ô Ja!

P E F R O E N.
Dat zou my dienstig weezen.
'K heb veeltyds steeking in myn bloet.

O U W E K E N N I S.
Daer 's ELECTRICITEIT voor goet.

P E F R O E N.
Voor Hoofdpyn?

O U W E K E N N I S.
ô 't *Electriseeren*
Kan alle Hoofdpyn van u keeren.

P E F R O E N.
En Tandpyn?

O U W E K E N N I S.
In een omzien! ja:
Al hadje 't Scheurbuik, Podagra,
Zodanig, dat men jou moest laven;
Al waer je in een verkeerde haven
Verzeild; en dat jou neus gevaêr
Van in te storten liep: zie daer!
De ELECTRICITEIT kan maken,
Dat jy wel haest hersteld zou raken.

P E F R O E N .
Wel Eele Dries heeft dan veel Brein.

O U W E K E N N I S .
ô Ja! de Heer van **kratze{?}stein**/
Heeft zelf een Boek daer van geschreven,
Het geen te *Kleef* is uitgegeven:
Daer vind men meest die wond'ren in.

P E F R O E N .
Maer wanneer zie ik daer van begin?

O U W E K E N N I S .
Wel aen, ik ga dien Heer eens roepen.

Negentiende toneel.

P E F R O E N .
Hoe dat ik nu myn Wyf haer snoepen
Met Ritsaert zal betalen.

Twintigste toneel.

R I T S A E R T , P E F R O E N , O T J E .

R I T S A E R T .
Mag
't Geluk my treffen deezen dag:

Dat ik myn ouden Vriend ontmoete;
En hier op 't onverwagst begroete?

P E F R O E N .
‘Ja, als jy zat op 't Galge veld,
‘Dan wierd ik niet van jou gekweld!
‘*Taesse! Rou! Rou!*... och! 'k bent vergeten!
‘Myn Wortel is lang weg gesmeten;
‘Maer had ik die, 'k verzeker jou:
Dat ik jou mee begroeten zou.

O T J E .
‘De Man is boos! hy krabt zyn ooren
‘Van spyt.

R I T S A E R T .
‘'K wil my daer aen niet stooren.
Hoe vaert myn ouden Vriend?

P E F R O E N .
Ik vaer
Niet! maer ik sta! je vraegd al raer.
‘*Taesse! Roussi*!... had 'k nou myn wortel
‘Ik beukte hem den kop tot mortel,
‘Dat 's eens! dat 's tweemael! dat Cosyn
‘My tergt!... maer 't zal geen driemael zyn.
‘*Friou!*... 'k moet myn geduld verkragten.

Een-en-twintigste toneel.

L Y S J E , P E F R O E N , R I T S A E R T , O T J E .

L Y S J E ***de deur openende.***
Hoe lang of ik hier noch moet wagten?...

‘Och daer 's myn Man!... waer berg ik my?

P E F R O E N .
Caronje! vuile Meer! ô pry!
'k Verscheurje dadelyk met myn Tanden.

R I T S A E R T .
Schend aen geen zwakke Vrouw uw handen!...

P E F R O E N .
Taesse! *Roussi*! *Friou*!
Waer is
Myn Endje wortel nou?...

O T J E .
‘Dat 's mis!

P E F R O E N .
Ja wel! 'k verlies van spyt myn zinnen.

Twee-en-twintigste toneel.

O U W E K E N N I S , P E F R O E N , O T J E , R I T S A E R T , L Y S J E .

O U W E K E N N I S .
Wat is 'er voor geweld hier binnen?
't Is of het Huis op stelten ryd!
Hou op! eer dat ik, goekoop, smyt
Een Stoel of Tafel tusschen beiden.

Tegen Pefroen.

Ei Lieve! laet ik jou eens leiden

Tot wat bedaertheid. Hoor! je weet
Dat ik belooft heb...

P E F R O E N .
't Doet my leet,
Dat ik de wortel heb verlooren.

O U W E K E N N I S .
Lelt ons met wortels niet aen d'ooren;
'K heb nou geen *Radix China* meer.

P E F R O E N .
Geen brokje?...

O U W E K E N N I S .
Neen.

P E F R O E N .
Dat spyt my zeer!
'k Zou 't noch gebruiken als een brave,
Taesse Roussi Friou Titave.

O U W E K E N N I S .
Heb nou geen spyt, om dat verlies:
Als jy, vol vuur...

P E F R O E N .
Als Eele Dries?...
ô Ja!...

O U W E K E N N I S .
't Is immers afgesprooken.

P E F R O E N .
Ik voel Myn bloed in 't Lyf al kooken;
Maer, 'k hoop niet, dat hem Ritsaert kend.

O U W E K E N N I S .
Wiê?

P E F R O E N .
Eele Dries: want, zo die Vent
En hy het malkand'ren eens zyn,
Ten zou niet vreemd, noch ongemeens zyn.
Dat ik verbrande zo tot asch
Dat zelf geen beentje over was.

Ik vraeg het liever aen zyn knecht ‘eens.
Ei! Jongkman, weest zo goet, en zegt ‘eens:
Of ook jou Meester kennis houd
Met Eele Dries?

O T J E .
Je vraegd al stout!
Wat raekt het jou: met wien myn Meester
In kennis is?

P E F R O E N .
Ei! Lieve, weest 'er
Zo kwaed niet om: 't was maer om rêen...
Ken jy hem?

O T J E .
Scheele Dries? ô neen!

P E F R O E N .
Jou Heer?...

O T J E .
Hoe benje zo weetzugtig?
Daer staet hy; vraeg hem zelf dat 's klugtig!

P E F R O E N .
‘Hy zou me zeggen net zo veel
‘Als ik mogt weten by me keel!
‘Ik zie hem met Myn wyf wel praten,
‘Voor 't lest kan ik het vry toelaten;
‘Maer strakjes is de klugt gedaen.

R I T S A E R T .
Ot!... hoorje wel?

O T J E .
Myn heer kom aen!

R I T S A E R T .
Hael **Kratsenstein** en help hem dragen
Zyn instrumenten.

P E F R O E N .
‘Van zyn dagen
‘Heb ik zoo'n Naem ooit meer gehoord!

‘'t Lykt wel Chinees.

RITSAERT ***tegens Otje.***
Kom! spoeid u voort.

Drie-en-twintigste toneel.

PEFROEN, OUWEKENNIS, RITSAERT, LYSJE.

PEFROEN.
Waer 's Ot?

OUWEKENNIS.
Die 's Eele Dries gaen halen.

PEFROEN.
Uit *China?*

OUWEKENNIS.
Raek je wat aen 't maelen?
'k Loof jou verstand, in dezen tyd,
Te China zit of benje 't quyt?

PEFROEN.
Wel neen; maer 'k hoorde Ritsaert even
Aen Ot een raere boodschap geven;
't Leek, of die hoorde aen een Chinees.
Terwyl ik, by myn zelven, vrees:
Of Krats de Steen niet kan vertaeld zyn
In vuursteen, die wel kan gehaeld zyn
By Eele Dries, die over al
Het vuur uithaelt.

RITSAERT.
‘Hy lykt zo mal
‘Niet als voorheen; en treft den spyker
‘Net op den kop.

P E F R O E N .
Zie daer, ik kyk 'er
Geheel van af: want, na ik merk,
Zo is het hier bestooken werk.

O U W E K E N N I S .
Blyf staen! dat zulje anders kyken.
Ga nou niet, als een Blooäerd, stryken.

Vier-en-twintigste toneel.

O T J E , O U W E K E N N I S , P E F R O E N , K R A T S E N S T E I N , R I T S A E R T , L Y S J E .

O T J E .
Maek plaets! Is hier ruim baen omtrent?
Daer hebje nou het Instrument.

O U W E K E N N I S .
Zo aenstonds zal men nu beginnen.

P E F R O E N .
't Lykt wel een Spinwiel, om te spinnen.
Waer of die ronde Suikerfles
Toe dient?

OUWEKENNIS, *tegens Kratsenstein*.
Pas nou maer op je les.

K R A T S E N S T E I N .
Gar wol! Ik begyf sie.

P E F R O E N .
‘Ja, 'k begrypje!...

O T J E .
Daer hebje nou het Blikke-pypje
Met Gouwe franjes.

P E F R O E N .
Wat een Lomp!
Een Blikke Wynverlaters Pomp.
Met franjes!

O T J E .
Daer zyn nou de Koorden
Van blaeuwe Zy.

P E F R O E N .
‘Ja, die behoorden
‘Wel om myn Wyfs en Ritsaers keel;
‘Voor elk een Endje was niet veel.

O T J E .
Waer moet ik zetten deeze Pikbak?

K R A T S E N S T E I N .
Zetz her.

PEFROEN ***tegens Kratzenstein*****.**
‘Heer, moetje pikken? pik strak
‘Myn Wyf, rontom aen alle kant,
‘Op dat ze des te beter brand.

O T J E .
Nou, meen ik is 'er wat vergeten.

O U W E K E N N I S .
Wel wat!

O T J E .
Een Schaeps - hoofd.

P E F R O E N .
Moetje 't vreeten?
Of hebje niemendal van daeg
Gestooken in jou holle Maeg?

O U W E K E N N I S .
'k Heb wel een Schaeps - hoofd zes of zeven;
Loop, laet de Meid 'er een van geven;
Zeg: dat zy in de kelder staen.

Vier en twintigste tooneel.

PEFROEN, OUWEKENNIS, RITSAERT, LYSJE, KRATSENSTEIN.

PEFROEN.
Caronje!

OUWEKENNIS.
Hoe! van nieuws of aen?

PEFROEN.
'k Zal straks met vuur....

OUWEKENNIS.
'k zou nu niet drygen.
Straks als je vuur begind te krygen,
Zo vuurd 'er dan op los.

PEFROEN.
gewis.

Vyf en twintigste toneel.

OTJE met een markt-emmer, daar in een Schaepshoofd, PEFROEN, OUWEKENNIS, KRATSENSTEIN, RITSAERT, LYSJE,

OTJE.
Dat's 't laeste Schaepshoofd dat 'er is

O U W E K E N N I S .
Is alles klaer?

K R A T S E N S T E I N .
Es is noun Richtich

O U W E K E N N I S , ***tegens Pefroen*****.**
Sta hier nu stil.

Hy geest hem de emmer aen d{?}n arm.

O T J E .
Kyk hoe voorzigtig
Plant hy zyn voetjes op de pik.

R I T S A E R D .
Hy schynt besturven en vol schrik.

O U W E K E N N I S ***tegens Perfroen*****.**
Hou nu maer moed!

tegens Lysje

'k Zal hem wel pajen!

tegens Kratzenstein.

Laet hem aan 't Wiel.

O T J E .
Kom ik zal drajen.

K R A T S E N S T E I N ***tegens Pefroen*****.**
Das zie de Hand schlaam den pyp,
So das is 't wol!

P E F R O E N .
Ja! ik begryp
Van vast te houwen.

K R A T S E N S T E I N .
Bald wird komen
Das Feur!

O U W E K E N N I S ***met zyn vinger dangs de pyp vakende vliegen daer vonken uit***
'k Heb 't al vernomen.

Hy raakt-Pefroen aen.

De vonken springen waer men raekt

O T J E .
Daer vliegd 'er een, parjen! die kraekt!

P E F R O E N .
Ik word benaaut! 'k zal noch verbranden.
Och! help! het vuur springt uit myn handen!

tegens Ouwekennis.

Raek my niet aen!

O U W E K E N N I S .
‘Roep nu jou Vrouw!
‘Geef haer de Hand.

P E F R O E N .
Och! och! ik wou
Dat ik het nimmer had begonnen!
De Droes heeft Eeledries verzonnen.

R I T S A E R T , *tegen Pefroen*.
Myn Heer, indien ik u voorheen
Beledigd heb.....

P E F R O E N .
Ja, ongemeen!
Blyf van myn Lyf!... 'k zal 't jou vergeven.

L Y S J E .
Och! Man, 'k beloofje al myn Leeven,
Getrouw te blyven! geef me een zoen!
Ik zal 't dezen, nooit weer doen.

P E F R O E N .
Laet los! het Vuur springt uit myne oogen!
En Neus en Mond!.... heb toch mêedogen!
'k Vergeef jou alles. blyf maer van
Myn Lyf.

L Y S J E .
Ik zal myn Lieve Man.

K R A T S E N S T E I N .
Wen Man und Wyf die fride Machen,
Zo zind das, {problem}! gute zachen.
Der Her had ja gemeritierd
Das man ihm bald Canonisierd.

Hy neemd Ritzaerts hoet en zet die Pefroen op 't hoofd; waar na, hy die aenrakende, uit de goude boord rontsom vuur uitspringt.

O T J E .
Zie daer, Pefroen is nu een Heilig!

P E F R O E N .
'k Schei uit! 't is hier voor my niet veiligh.

Hy zet de emmer neer.

Daer staet het Schaeps-hooft.

O U W E K E N N I S ***geeft hem den Emmer wederom over.***
Zacht! blyft staen.

Hy geeft hem een glas met Brandewyn.

Myn vriend, vat deeze Roemer aen;
En drinkt eens voor de schrik.

Zo als Pefroen na 't glas grypt vliegt de Brandewyn in brand.

P E F R O E N .
Och! helpt my.
Want Vuur en vlam dat overstelpt my.

hy voelt na zyn hand.

Of ik myn, hand noch heb!... ja wel
Waer ben ik?... zeker in de Hel.

Ouwekennis raekt het Schaepshooft aen, waar uit de vonken springen.

P E F R O E N .
Zie daer myn Schaepshooft mêe al branden!
Het vuur springt waerlyk uit zyn tanden.

tegens Kratzenstein.

Jy bent maer Eeledries in schyn;
Maer, och! jy zult kwaê-Droes wel zyn.

R I T S A E R T . ***tegens Kratzenstein.***
Dit Kunstuig, 'k wil het graeg belyden,
Was onbekent in oude tyden.
Zo gy, in zeker Land, noch waer,
Men zag u voor een Tovenaer;
Al schoon gy zelf de reen ontdekte,
Waer uit men zulk een vuur verwekte,
Als iemand word ge-Electriseerd

P E F R O E N , ***tegens Ouwekennis.***
‘Maer heb ik nou de kunst geleerd,
‘Om ook myn Wyf in brand te steeken?

O U W E K E N N I S .
‘Gewis! 'k zal jou wel nader spreeken;
‘Maar ziet het onderwyl wat in:
‘Misschien, dat zy wel na jou zin
‘Zal bet'ren....

P E F R O E N .
‘'k zal ook noch wat wagten
‘Maar krygd zy ooit weer in gedagten
‘Om weer... haer vonnis dat staet pal:
‘Als dat ik haar verbranden zal.

R I T S A E R T , *tegens Otje*.
Hou op met Drajen.

O T J E
Wel, men zou 'er
Wel môe of worden! 'k heb myn schouwer
Uit 't lid gedraaid.

P E F R O E N .
Ben jy vermoed?
Ik ben verbrand en heel verschroeid
Van Eeledries dries, dien Salamander.

O U W E K E N N I S .
Kom, gaen wy binnen met malkander.
t Word eetens-tyd: de tafel staet
Gedekt.

O T J E .
‘Myn Neus heeft van 't gebraed
‘Al lucht! sta vast myn Kakebeenen.

R I T S A E R T .
O T ! koom straks binnen.

Zes-en-twintigste en Laeste toneel.

O T J E .
Ga maer heenen!
'k **Z**al u wel volgen, denk dat vry.
Ik lust al zo graeg wat goets als jy.
Zo 'k langer stond, 'k zou hier ontdekken,
Misschien veel Electrische gekken,
Om voor te drajen, dat het stuit;
Maer de ELECTRICITEIT is uit.